

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

DRŽAVNA MATURA
šk. god. 2025./2026.

КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

SRP.64.SR.R.K1.32

65615

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

С

УК

↑
Преписан тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

Начин исправљања грешака у испитној књижици:

(Матура)   државна матура

УК

↑
Прецртан погрешан одговор у заградама

↑
Тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

ОБДЕ ПРИТИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

DRŽAVNA MATURA

СРПСКИ ЈЕЗИК

Књижевност и језик

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

S
R
P
1

Лист за одговоре

D-S064

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
12.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
13.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
14.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
15.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
16.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
17.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
18.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
19.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
20.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
21.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
22.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
23.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
24.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
25.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
26.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

27.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
28.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
29.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
30.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
31.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
32.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
33.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
34.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
35.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
36.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
37.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
38.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
39.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
40.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
41.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
42.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
43.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
44.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
45.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
46.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
47.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
48.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
49.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
50.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
51.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
52.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

Шифра оцењивача: _____

SRP.64.SR.R.L1.02

65616

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

S
R
P
1

53. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐54. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐55. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.1. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.2. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.3. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.4. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.5. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не окрећите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака наведено је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте. Пишите читко. Нечитки одговори бодоваће се с нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказани су начин означавања одговора и начини исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је да ставите параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Користите искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите своје одговоре.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 30 страница, од тога 3 празне.

I Књижевност

Задаци уз полазни текст

Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само **један** је тачан.
Тачне одговоре треба да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.
Првих 15 задатака односе се на полазне текстове.

Птице на чесми

Дивно ли је изненада
наићи на горску чесму,
још је не угледа око,
а њену зачујеш песму
негде под брдом дубоко.
Ти потрчиш као дете
у правцу њенога гласа,
купина те у ходу сплете,
пробијаш се кроз густу честу
или кроз папрат до паса.
А када стигнеш задихан,
од дивљења станеш у месту:
поређале се на жилу
под којом вода се рађа
сенице грмуше и жуне,
па развезале причу
кô жене на перилу.
А ти, од страха да се
не преплаше и не збуне,
да не побегну у грање,
сакривен иза жбуња
слушаш радосну песму
и њино чаврљање.

Десанка Максимовић

1. Која се од наведених тврдњи односи на полазни текст?

- A. Вода је лајтмотив песме.
- B. Расположење је елегично.
- C. Стихови су везани парном римом.
- D. Птице су упоређене са женама на перилу.

(1 бод)

2. Шта од наведеног тематизује полазни текст?

- A. опис природе
- B. сећање на детињство
- C. страх од дивље природе
- D. задивљеност песмом птица

(1 бод)

3. Шта је жила „под којом вода се рађа“?

- A. чесма
- B. купина
- C. папрат
- D. грање

(1 бод)

Буре

Одмах се познају она несрећна мала деца која из школе долазе у празну кућу, која знају Робинзона напамет, и у деветој години читају „Живот и патње у Сибиру” и „Пут у земљу Вашукулумба”.

Познају се мали сирочићи који рано остану без матере, који сакривају главу под јастуке кад пролазе мртвачка кола, боје се кад ноћу сат избија, и имају мршаво бледо лице и дугачке суве ручице.

* * *

Школски задаци нису ми задавали много бриге. Све је било просто и лако и могло се већ у школи научити и запамтити. А брат ми је био несташко и мали дивљак. Подизао је Скадар на Бојани и зазиђивао моје лутке, тражио мравима ртењачу, презао скакавце у кола од карата, и више ишао на глави него на ногама.

Седела сам, дакле, по цео дан сама, у каквом кутићу, и превртала шарене и светле картоне по лексиконима и књигама природних наука. Тамо се видело како букти поларна светлост, тамо је било оних чудних тропских биљака са физиогномијама дивљих животиња, шуштало је море и возиле су по њему грдне галије асирских веслача, ишли су у бој египатски војници, све један као други, са запетим стрелама и оним чудним оштрим профилима главе на оба рамена. Тамо је Харон превозио душе покојника, тамо је било намрштено ћутање залеђеног севера и страшна смрт у песку који не да воде, тамо су, као оштре сабље, севале жуте очи краљевских тигрова и умиљато се плавиле добре очи скандинавских белих соколова.

Тако данас, тако сутра, тако зимус, тако летос, прво у соби, па у ходнику, па на тавану, па у башти, па најзад у бурету.

Ја сам то звала буретом, али у ствари је то била једна грдна каца, расушена, раздрмана стара каца која је стајала у дну дворишта и без икаква опредељења полагаано трунула и пропадала. Бочне дуге се још некако и држале, али се расушиле и испрепуцале. Доле није било дна, а дно, окренуто навише као кров, све се изрешетало, свака се даска могла померити, а многих главних дасака није више ни било.

Исидора Секулић

4. Шта је од наведеног плашило сирочиће?

- A. мрак у соби и самоћа
- B. сат који откуцава ноћу
- C. читање страшних књига
- D. гласови из старог бурета

(1 бод)

5. Која од наведених реченица најбоље описује како је изгледала стара каца?

- A. Служила је као складиште за књиге.
- B. Била је чврста и затворена са свих страна.
- C. Имала је мали отвор кроз који је улазила светлост.
- D. Била је расушена и раздрмана, са изрешетаним даскама.

(1 бод)

6. Који се од наведених мотива **није налазио** у лексиконима и књигама које је приповедачица читала?

- A. поларна светлост
- B. краљевски тигрови с плавим очима
- C. асирски веслачи у великим галијама
- D. египатски војници са запетим стрелама

(1 бод)

Његошева „Луча микрокозма”

(5. одломак)

„Луча” је једно од три велика дела Његошева, један од три велика пева његова. По временском редоследу први – психолошки могао је бити последњи, могао је настати из касних, предсмртних медитација болесног владара Црне Горе, као плод усамљености и врховне психолошке сублимације. Међутим, линија духовног развоја наших песника, ако није равна, онда показује различите врсте пењања и спуштања. Више је наших песника који су у млађим данима, или у првом делу свог бављења поезијом, ишли за високим узлетима маште у космичко, и лирско. Како Његош у „Лучи”, тако и Бранко Радичевић у „Тузи и опомени”. Његош завршава са „Лажним царем”, који је најближи свакодневном животу и ироничном погледу на свет. (...) Лаза Костић, чини се, ишао је обрнутим редоследом. *Santa Maria* је права завршна песма једног живота и певања: химна и највећи узлет, достојан праве младости и најдубљих чежњи.

Свако дело Његошево је друкчије, свака громада ова три пева стоји у једном другачијем духовном простору. Од „Луче” и њених биљурних небеса, корачао је песник степен по степен ближе земљи. (...) У сваком од ових дела осећа се вејање једног другог духа, али нужне везе између ова три епа постоје, и оне показују Његошеву бригу за кохеренцијом свога укупног дела, као и жељу да једним сепом не потре оно што је рекао у претходном.

(...)

И у тој различитости има величине песникове. Нико не мора бити способан, ни међу највећима, да са истим успехом опева патос хероике, визионарство метафизике, и да са познавањем говори о свакодневном, практичном животу.

(...)

Ипак се нешто заједничко, неколико философских константа, провлачи кроз главна дела Његошева, и то је баш тај доживљај двојности ствари у космосу, и двостраности човечије природе. Из њих неминовно произилази начело вечне борбе супротстављених сила, и немогућност да човек на земљи (можда и на небу) буде срећан. Но и на мање уопштеном плану Његош је водио рачуна да кроз своја разнородна дела спроведе исте основне мисли.

Миодраг Павловић, „Есеји о српским песницима”

7. Која се тврдња односи на Његошево дело „Луча микрокозма“?

- A. Бави се свакодневним животом.
- B. То је последње Његошево дело.
- C. Садржи космичке и лирске мотиве.
- D. Настало је из песникове усамљености.

(1 бод)

8. Шта од наведеног карактерише Његошево стваралаштво?

- A. некохерентно је
- B. исти духовни простор
- C. идеја о двојности ствари у космосу
- D. пут од свакодневних тема до космичке поезије

(1 бод)

9. Која се тврдња односи на полазни текст?

- A. Сви наши песници имају исту развојну линију.
- B. Његош и Лаза Костић имали су исти развојни пут.
- C. Добри писци с истим успехом пишу о свим темама.
- D. Песникова величина је у различитости његових дела.

(1 бод)

Данга

(одломак)

Снио сам страشان сан. Не чудим се самом сну, већ се чудим како сам имао куражи и да сањам страшне ствари, кад сам и ја миран и ваљан грађанин, добро дете ове намучене, миле нам мајке Србије, као и сва друга деца њена. 'Ајде, да речем да ја правим изузетак од осталих, али не, брате, већ све на длаку радим што и други, а понашања сам тако пажљива да ми нема равна. Једаред сам видео на улици откинута сјајно дугме од полицијске униформе, загледах се у његов чаробни сјај и таман хтедох проћи, пун неких слатких мисли, док ми одједном задрхта сама рука па право капи; глава се сама приклони земљи а уста ми се развукоше на пријатан осмех, којим обично сви ми старијег поздрављамо.

„Баш ми крв у жилама племенита, и ништа друго!” помислих у том тренутку и с презрењем погледах на једног простака што баш у тај мах прође и у непажњи нагази оно дугме.

– Простак! – изговорим јетко и плјунем па мирно продужим даље шетати, утешен мишљу да су такви простаци у врло малом броју, а необично ми беше пријатно што је мени бог дао фино срце и племениту, витешку крв наших старих.

Ето, сад видите како сам красан човек, који се баш ништа не разликује од осталих ваљаних грађана, па ћете се и сами чудити откуд баш мени у сну да дођу страшне и глупе ствари на ум.

Тога дана ми се није ништа необично десило. Вечерао сам добро и по вечери чачкао зубе, пијуцкао вино, а затим, пошто сам тако куражно и савесно употребио сва своја грађанска права, легао у постељу и узео књигу да бих пре задремао. Убрзо ми је књига испала из руке, пошто је, наравно, испунила моју жељу, и ја сам заспао као јагње с мирном савешћу, јер сам потпуно извршио све своје дужности.

Радоје Домановић

10. Којем књижевном периоду припада Радоје Домановић?

- A. романтизму
- B. реализму
- C. модерни
- D. авангарди

(1 бод)

11. Која се од следећих тврдњи односи на полазни текст?

- A. Садржи фантастичне мотиве.
- B. Исприповедан је у трећем лицу.
- C. Тематизује потребу народа за вођом.
- D. Сатирично приказује послушника режима.

(1 бод)

12. Шта значи да је наратор имао „куражи“?

- A. имао је прилику
- B. имао је храбрости
- C. имао је ноћну мору
- D. имао је племенитости

(1 бод)

Проглас

По милости божјој
и благослову светитеља из Раса,
ја, цар Срба, Грка и Арбанаса,
земљама које од оцева наследих
и мачем освојих,
које повезах крвним судовима
својих војника,
дајем законик,
и нека нема других законика
осим мојих.

Чедоубица, прељубник, најахалац,
онај кога злопакосни ђаво узе,
бабун, богумил и јеретик,
слабић који на суду не говори право,
човек који скрнави иконе светих,
биће сурово кажњени по законима мојим,
али не суровије
него што у закону стоји.

Ја властелу, према обичајима отаца,
од себара издвојих.
Првосвештенику и властелину
судиће се блаже него меропаху,
али не у страху
од царства ми,
и не блаже
него што у закону стоји.

Кудељници сиротој пред насилником
закони моји
биће уместо штита.
Ни робу праведном,
ни незнанцу што кроз царство ми хита,
нити иком
треба да их се боји,
само кривцу ће се сурово судити,
али не суровије
него што у закону стоји.

Десанка Максимовић, „Тражим помиловање”

13. С којим историјским документом песникиња води „лирски дијалог“?

- A. с „Номоканоном“
- B. с „Душановим закоником“
- C. с „Вараждинским апостолом“
- D. с „Мирослављевим јеванђељем“

(1 бод)

14. Ко је лирски субјекат у овој песми?

- A. цар
- B. војник
- C. незнанац
- D. песникиња

(1 бод)

15. Која се тврдња односи на полазни текст?

- A. Закони штите немоћне од насилника.
- B. За властелу и себра важе исти закони.
- C. Законик важи једино у освојеним земљама.
- D. Прељуба се кажњава суровије него што у закону пише.

(1 бод)

Задаци без полазног текста

Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само **један** је тачан.
Тачне одговоре треба да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

16. Шта је лирика?

- A. књижевни род
- B. књижевна врста
- C. облик приповедања
- D. наука о књижевности

(1 бод)

17. Који од наведених појмова означава успоравање или заустављање радње у књижевном делу?

- A. дијалог
- B. монолог
- C. наратија
- D. ретардација

(1 бод)

18. Шта је основни покретач драмске радње?

- A. сукоб
- B. катарза
- C. епизода
- D. реплика

(1 бод)

19. Пажљиво прочитајте стихове из народне баладе „Женидба Милића Барјактара”:

„очи су јој два драга камена,
обрвице с мора пијавице”

Којом се стилском фигуром описује девојачка лепота у наведеним стиховима?

- A. анафором
- B. градацијом
- C. контрастом
- D. метафором

(1 бод)

20. Пажљиво прочитајте почетак народне бајке „Златна јабука и девет пауница”:

„Био један цар, па имао три сина и пред двором златну јабуку, која за једну ноћ и уцвета и узре и неко је обере, а никако се није могло дознати ко.”

Која од особина бајке **није присутна** у наведеној реченици?

- A. уобичајени број
- B. стереотипни почетак
- C. фантастични елементи
- D. симболична имена јунака

(1 бод)

21. Како се називају књиге штампане пре 1500. године?

- A. тетраде
- B. заставице
- C. инкунабуле
- D. пергаменти

(1 бод)

22. Које средњовековно књижевно дело садржи акростих?

- A. „Слово љубве”
- B. „Житије Светог Саве”
- C. „Запис Глигорија Дијака”
- D. „Похвала Светом кнезу Лазару”

(1 бод)

23. Које се од наведених обележја односи на период барока у српској књижевности?

- A. употреба више књижевних језика
- B. култ разума, знања, слободе и рада
- C. индивидуализам, субјективност и машта
- D. развој београдског стила на језичком плану

(1 бод)

24. Пажљиво прочитајте следећи одломак:

„Мој добри и разумни игуман, видећи да моја будалаштина све то виша бива, каже ми чисто да он тога више неће трпити да при њему на[х]одећи се сам себи убица будем, но сваки дан у време уречено да с другом братијом једем; ако ли нећу, да на друго место гди идем липсавати од глади, а не код њега.”

Из којег је дела наведени одломак?

- A. из „Житија Светога Симеона” Светог Саве
- B. из „Живота и прикљученија” Доситеја Обрадовића
- C. из „Житија Ајдук Вељка Петровића” Вука Стефановића Караџића
- D. из „Живота Стефана Лазаревића, деспота српског” Константина Филозофа

(1 бод)

25. Који је од наведених писаца стварао у периоду романтизма?

- A. Васко Попа
- B. Ђура Јакшић
- C. Јован Дучић
- D. Растко Петровић

(1 бод)

26. Пажљиво прочитајте стихове песме „Ђачки растанак” Бранка Радичевића:

„Дете мало – голушаво ’тиче,
дође ’тиче, па се ту навиче,
овде, овде, ’де криоце мало
први пут је сретно огледало,
испочетка од гране до гране,
од дрвета једног до другог,”

Са чим је упоређено дете у наведеним стиховима?

- A. с птицом
- B. с крилом
- C. с огледалом
- D. с веверицом

(1 бод)

27. Пажљиво прочитајте стихове песме из збирке „Ђулићи” Јована Јовановића Змаја:

„Љубим ли те... ил’ ме безум гања,
немам вида, немам осећања;
љубим ли те... ил’ љубави није –
што се грли, то су саме змије;”

Шта од наведеног осећа лирски субјекат?

- A. страх
- B. сумњу
- C. радост
- D. сигурност

(1 бод)

28. Који од наведених писаца припада српском реализму?

- A. Бранко Радичевић
- B. Бранко Ћопић
- C. Лаза Лазаревић
- D. Милош Црњански

(1 бод)

29. Које је од наведених дела друштвени роман?

- A. „Поварета”
- B. „Глава шећера”
- C. „Народни посланик”
- D. „Вечити младожења”

(1 бод)

30. Која се тврдња односи на приповетку „Ветар” Лазе Лазаревића?

- A. Припада фолклорном реализму.
- B. По врсти је психолошка приповетка.
- C. Проблематизује власт ондашње Србије.
- D. Јунак је типични представник српског села.

(1 бод)

31. Која се од наведених тврдњи односи на поезију Војислава Илића?

- A. Настаје у периоду српске авангарде.
- B. Настала је по узору на барокну поезију.
- C. Садржи елементе симболистичке поезије.
- D. Објављивана је у „Славено-сербском магазину”.

(1 бод)

32. Којим се мерилом води аутор „Антологије новије српске лирике” Богдан Поповић при избору песама?

- A. етичким
- B. естетским
- C. историјским
- D. дидактичким

(1 бод)

33. Пажљиво прочитајте следеће стихове:

„Да знајеш, моме, мори да знајеш
Каква је жалба за младост,
На порта би ме чекала,
Од коња би ме скинула,
У собу би ме увела,
У уста би ме љубила”

Из којег су књижевног дела наведени стихови?

- A. из „Корена” Добрице Ћосића
- B. из „Сеоба” Милоша Црњанског
- C. из „Коштане” Боре Станковића
- D. из „Зоне Замфирове” Стевана Сремца

(1 бод)

34. На који се књижевни лик односи следећи опис?

„Сав сијед, преко педесет година. Мијења глас. Умије заплакати као мало дијете, залајати као пашче, закукуријекати као пијетао. (...) Претвара се и да је стидљив. Не вјерујте му. Улазећи у судницу, крсти се и држи јазавца свезана у врећи.”

- A. Вукашина Катића
- B. Давида Штрпца
- C. Радана Радановића
- D. Софронија Кирића

(1 бод)

35. Пажљиво прочитајте стихове песме „Емина” Алексе Шантића:

„Ја каква је, пуста! Тако ми имана,
Стид је не би било да је код султана!
Па још када шеће и плећима креће... –
Ни хоџин ми запис више помоћ неће!”

Шта од наведеног тематизују наведени стихови?

- A. девојачку лепоту
- B. девојачку дрскост
- C. девојачку мудрост
- D. девојачку стидљивост

(1 бод)

36. Којој књижевној епохи припада песма „Плава гробница” Милутина Бојића?

- A. класицизму
- B. романтизму
- C. реализму
- D. авангарди

(1 бод)

37. Из којег је књижевног дела јунакиња Станојла Лазаревић?

- A. „Корени”
- B. „Госпа Нола”
- C. „Нечиста крв”
- D. „Људи говоре”

(1 бод)

38. Чији су мемоари послужили Милошу Црњанском као инспирација за роман „Сеобе”?

- A. Добрице Ћосића
- B. Проте Матеја Ненадовића
- C. Симе Матавуља
- D. Симеона Пишчевића

(1 бод)

39. Коју је од наведених песничких збирки написао Васко Попа?

- A. „Кора”
- B. „Ватра и ништа”
- C. „Камена успаванка”
- D. „Пет лирских кругова”

(1 бод)

40. Која се тврдња односи на српску савремену књижевност?

- A. Настаје на тековинама Првог српског устанка.
- B. Развија се под утицајем парнасизма и симболизма.
- C. Њен програм је прокламован чланцима Светозара Марковића.
- D. Започиње са појавом збирке „87 песама” Миодрага Павловића.

(1 бод)

41. Пажљиво прочитајте следећи одломак:

„У ове тренутке јутра одлазио би санкама у Паланку да доведе сина школарца. Сви који би га тога дана срели знали су куда иде. Друкчије су га поздрављали. Друкчије им и он отпоздрављао, довикивао им да не газе целац и заобилазио их терајући коње ван пртине. Тамо, у Паланци, озбиљно и ћутке би пружио Вукашину руку да је пољуби, пажљиво га мерио очима, проверавао и, сваки пут друкчије, у себи закључивао.”

На који се књижевни лик односи наведени одломак?

- A. на Ивана Галеба
- B. на Аћима Катића
- C. на Илију Чворовића
- D. на Ахмеда Нурудина

(1 бод)

42. Ко у роману „На Дрини ћуприја” Иве Андрића омета градњу моста?

- A. Радисав
- B. Плевљак
- C. Црни Арапин
- D. Раде Неимар

(1 бод)

43. Који је угао снимања примењен у сцени филма „Титаник” приказаној на фотографији?

- A. детаљ
- B. средњи план
- C. горњи ракурс
- D. нормални ракурс

(1 бод)

II Језик

Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само **један** је тачан.
Тачне одговоре треба да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

44. Која је од наведених реченица написана у складу с правописном нормом?

- A. Видела сам др. Божића.
- B. Др Божић долази у подне.
- C. Прегледао га је док. Божић.
- D. Где је ординација др-а Божића?

(1 бод)

45. Која од наведених речи почиње звучним сугласником?

- A. бухтла
- B. крофна
- C. тулумба
- D. палачинка

(1 бод)

46. Која од наведених реченица има придевску заменицу?

- A. Он је познати кувар.
- B. О каквој књижи причаш?
- C. Ана прича сама са собом.
- D. Ко може испећи палачинке?

(1 бод)

47. Која је реч настала срастањем са спојним вокалом?

- A. прескок
- B. Београд
- C. југоисток
- D. бубамара

(1 бод)

48. У којој се од наведених реченица налази глаголски предикат?

- A. Сања је учитељица.
- B. Она је веома паметна.
- C. Увек озбиљно ради свој посао.
- D. Њена предавања су занимљива.

(1 бод)

49. Која је од наведених речи турцизам?

- A. џезва
- B. роман
- C. рубља
- D. хиљада

(1 бод)

50. Који од наведених дијалеката има ијекавски изговор?

- A. косовско-ресавски
- B. призренско-тимочки
- C. источнохерцеговачки
- D. шумадијско-војвођански

(1 бод)

51. Пажљиво прочитајте следећи текст:

„Постојање Хигсовог бозона има велику важност у квантној физици јер би се доказало постојање хипотетског Хигсовог поља – најједноставнији од неколико предложених механизма за ломљење електрослабе симетрије, те начин на који елементарне честице добијају масу.”

Којим је функционалним стилем написан наведени текст?

- A. научним
- B. разговорним
- C. административним
- D. књижевноуметничким

(1 бод)

52. Који је од наведених језика био књижевни у 12. веку у Србији?

- A.** славеносрпски језик
- B.** српски народни језик
- C.** старословенски језик
- D.** српскословенски језик

(1 бод)

III Књижевност и језик

Задаци кратког одговора

На следеће задатке одговорите кратким одговором (с једном речи, с неколико речи или једноставном реченицом). Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици. Тачан одговор доноси један бод.

53. Како се зове врста лирске песме у којој доминира тужно, сетно расположење и жал због нечега што је заувек изгубљено?

(1 бод)

54. У којем је лицу исприповедан следећи одломак:

„Никад се није шалио; ни с нама децом, ни с мајком, ни с ким другим. Чудно је живео с мојом мајком. Није то да рекнеш да је он, не дај, Боже, као што има људи, па хоће да удари и тако што, него онако некако: увек хладан, осорљив, гори од туђина, па то ти је!”

(1 бод)

55. Како се зове народна епска песма која тематизује отимање српских великаша за царство?

(1 бод)

56. Пажљиво прочитајте реченицу и одговорите на следећих пет питања.

Рибарско сеоце полегло на стену и сишло у затон и кроз маглу млечну.

56.1. До које гласовне промене долази приликом творбе речи **село** → **сеоце**?

_____ (1 бод)

56.2. Које је врсте придев **рибарско**?

_____ (1 бод)

56.3. У којем је глаголском времену глагол **полећи** у реченици?

_____ (1 бод)

56.4. Које је врсте синтагма **маглу млечну**?

_____ (1 бод)

56.5. Која је реч у реченици деминутив?

_____ (1 бод)

Празна страница

Празна страница

Празна страница